

cultivating communication skills and emotional intelligence, future professionals can ensure successful interactions in any professional setting.

Кияшко Анастасія Віталіївна

Науковий керівник – ст. викладач Кібенко Л.М.

Державний біотехнологічний університет

ІСТОРИЧНА РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ЯК МІЖНАРОДНОЇ МОВИ НАУКИ І ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Історична роль латинської мови як міжнародної мови науки і художньої літератури істотно відрізняє її від численних штучних мов, що пропонувалися для міжнародного спілкування, - як від тих, котрі одержали хоча б обмежене поширення, так і від незрівнянно більшої їхньої частини, що залишилися мертвонародженими проектами. Будучи державною мовою багатоплемінної Римської імперії, що займала до III ст. н.е. величезну територію навколо Середземного моря, латинська мова виявилася єдиною у її західній частині мовою культури. Це своє значення вона зберегла і після падіння Західної Римської імперії в V ст. під натиском варварських племен. Аж до XII - XIII ст. латинська мова залишалася єдиною літературною мовою, знярядям художньої творчості і наукової думки, але насамперед - мовою католицької релігії, що складала основу середньовічної ідеології.

В усному мовленні численних романизованих племен латинська мова змінилася настільки, що вже в III - IV ст. вона перетворилася в ряд локальних діалектів, які у своїй сукупності носять назву вульгарної латини. Надалі ці діалекти поклали початок сучасним романським мовам. Письмова латинська мова при всім своїм розмаїтті областей, у яких вона застосовувалась, не втрачала своєї єдності: володіння нею відкривало для її носіїв можливість взаємного живого спілкування, як у романизованих країнах, так і за їхніми межами.

Винятковою була роль класичної латинської мови в епоху Відродження (XIV–XVI ст.), коли просвітники виявили великий інтерес до античної культури, наслідуючи античні зразки. В епоху Відродження латинською мовою пишуть свої твори Еразм Роттердамський (1466–1536) у Голландії, Томас Мор (1478–1535) в Англії, Джордано Бруно (1548–1600), Томазо Кампанелла (1568–1639) в Італії. Латинська мова стає в цей період важливим засобом міжнародного культурного і наукового спілкування.

Багатомовне поширення латинської мови викликало потребу ґрунтовно вивчати її у школах, укладати словники, видавати переклади, що сприяло проникненню відповідної латинської лексики до нових західноєвропейських мов.

У XVII–XVIII ст. латинською мовою писали свої твори філософи, історики, фізики і математики: Фр. Бекон (1561–1626), С.-Ф. Кльонович (1545–1602),

Р. Декарт (1596–1650), П. Гассенді (1592–1655), Б.Спіноза (1632–1677),

І. Ньютон (1643–1727), Г. Ляйбніц (1646–1716). Латинською мовою писали твори українські вчені й письменники: Ю. Дрогобич (бл.1450–1494), П. Русин із Коросна (1470–1517), С. Оріховський (1513–1566), І. Домбровський (поч. XVII ст.), Т. Прокопович (1681–1736), Г. Сковорода (1722–1794), М. Довгалевський (перша половина XVIII ст.).

Помітну роль відігравала латинська мова на українських землях. Нею користувалися ще з часів Галицько-Волинського князівства. У першій половині XIV ст. у Галичині з'являються перші акти внутрішнього обігу, написані латинською мовою. Це так звана актова латина, яка хронологічно охоплює період від 20-х років XIV ст. до останньої третини XVIII ст.

Культурна переорієнтація на західноєвропейські освітні принципи, здійснена в Україні наприкінці XVI ст., сприяла інтенсивному поширенню латини у шкільній практиці. Найважливіші збережені пам'ятки шкільного обігу, написані латинською мовою, пов'язані з Києво-Могилянською академією. До нас дійшло майже 200 рукописних філософських курсів і майже стільки ж курсів поетики та риторики XVII–XVIII ст., складених чи законспектованих латинською мовою. Цією мовою було написано важливі політичні документи, зокрема

Нерчинський договір 1689 року. Б. Хмельницький, І. Мазепа та інші політичні діячі України часто листувалися з іноземцями латинською мовою.

Латинська мова була основною й обов'язковою дисципліною у навчальних закладах багатьох країн світу. Тепер ця традиція відновлюється. У наш час знання латинської мови потрібне спеціалістам різних галузей науки, оскільки соціально-політичні, філологічні, математичні, технічні, медичні, юридичні та інші наукові терміни походять переважно з латинської мови.

Укладачі чудової хрестоматії середньовічної латинської літератури пишуть: «Латинська мова не була мертвою мовою, і латинська література не була мертвою літературою». Латинською мовою не тільки писали, але і говорили: це була розмовна мова, що поєднувала нечисленних освічених людей того часу: коли хлопчик-шваб і хлопчик-сакс зустрічалися в монастирській школі, а юнак-іспанець і юнак-поляк - у Паризькому університеті, то, щоб зрозуміти один одного, вони повинні були говорити латинською мовою. І писалися латинською не тільки трактати і житія, але і викривальні проповіді, і змістовні історичні твори, і натхненні вірші. Латинська поема "Вальтарій" розробляла сюжети давньонімецьких сказань задовго до «Пісні про Нібелунгів, а провансальські трубадури і німецькі мінезінгери вчилися ліричним темам і прийомам у своїх старших сучасників - латинських поетів-вагантів. Та й ті самі латинські богословські трактати, що так відлякують теперішнього читача, були для європейської думки школою діалектики, сучасної і корисної».

Таким чином, латинська мова протягом багатьох століть до епохи Відродження бездоганно виконувала функції міжнародної мови, і притім не тільки в науці, але й у поезії.

Латинська мова - це основна мова європейської культури від античності до нового часу, і без неї неможливо самостійне усвідомлення найважливіших фактів цієї культури з першоджерел, а отже, і ніяке справді історичне утворення.

Клименко Марина Юріївна

Науковий керівник – ст. викладач Кібенко Л.М.

Державний біотехнологічний університет

ЛАТИНСЬКА МОВА В БІОЛОГІЇ ТА БОТАНІЦІ

Знайомство з історією розвитку біології, фізики, хімії та інших природничих наук неминуче приводить нас до античної греко – римської цивілізації як до джерела перших наукових узагальнень в цих областях науки. Так, Арістотель (IV ст. до н. е.) вперше зробив спробу систематизувати, критично усвідомити та узагальнити накопичені людством знання про рослинний та тваринний світ. Його вчення було найбільш авторитетним для багатьох вчених – біологів Європи аж до XV – XVI століття.

Погляди в області ботаніки отримали свій розвиток в працях його учня Феофраста (IV – III ст. до н. е.), який в трактаті «Про історію рослин» викладає погляди на будову і розмноження рослин. Інший древньогрецький вчений Діоскорид (I ст. до н. е.) описав близько 400 рослин. Натураліст Пліній Старший (I ст. до н. е.) зібрав і систематизував велику кількість відомостей про навколишню рослинність і тваринний світ з витворів грецьких і римських авторів.

Паралельно із збагаченням науки новими уявленнями про оточуючу природу виникає формування нової термінології на базі грецького і латинського лексичного фонду.

В середньовіччі продовжується накопичення фактичного матеріалу про оточуючий світ. Велика увага приділялася лікарським рослинам, їх розпізнанню й опису.

В епоху Відродження настає пошкваллення в галузі біологічних і медичних досліджень. Разом з описом тваринного й рослинного світу з'являється посилена зацікавленість до анатомії людини. Винайдення збільшувального скла, а відповідно мікроскопа дозволило Антоні Левенгуку (XVII – XVIII ст.) відкрити інфузорії і кров'яні тільця, а Марчелло Мальпігі (XVII